บทคัดย่อ

T133659

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคเอดส์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเสวนาชุมชนกับปัญหาเอดส์ ตามโครงการสำรวจชุมชนกับปัญหาเอดส์จังหวัดนครพนม ประจำปี 2542 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์ทั้งชายและหญิงที่มารับบริการในสถานบริการของรัฐและเอกชนในจังหวัดนครพนม เป็นกรณีศึกษา จำนวน 10 ราย ในช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2542 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ปัญหาและผลกระทบที่กรณีศึกษา ได้ประสบหรือเผชิญอยู่หลังจากติดเชื้อเอชไอวี พบว่า แตกต่างกันไปตามสภาวะสุขภาพ ระยะเวลาที่เปลี่ยนไป ฐานะทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความซับซ้อนและเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ปัญหาที่พบเมื่อทราบว่าตนเองติดเชื้อ คือ ปัญหาทางด้านอารมณ์และจิตใจ มีความวิตกกังวล เนื่องจากยังไม่มียาที่รักษาให้หายขาดได้ อีกทั้ง เป็นโรคที่สังคมตีตรา ไม่ยอมรับและรังเกียจ เช่น ไม่พูดคุยด้วย ใช้สายตามอง ซุบซิบนินทา เดินหนี เป็นต้น ทำให้กรณีศึกษาหลายรายไม่กล้าเปิดเผยตัวให้คนอื่นทราบว่าตนเองติดเชื้อ จนกระทั่งเริ่มมีอาการป่วยไม่สามารถทำงานเดิมได้ จึงเป็นที่สังเกตของบุคคลอื่น ต้องกลายเป็นภาระให้กับคนรอบข้าง โดยเฉพาะในรายที่เป็นหัวหน้าครอบครัวที่ไม่มีรายได้ และยังต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการดูแลรักษาสุขภาพและหาเลี้ยงครอบครัว จึงประสบกับปัญหารุมเร้าทางเศรษฐกิจมากมาย เมื่อถึงระยะสุดท้ายก่อนเสียชีวิต ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ต้องเผชิญกับความทุกข์ทรมาณทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจอย่างหนัก และเมื่อเสียชีวิตแล้ว บางรายบุคคลใกล้ชิดในครอบครัว เช่น สามี ภรรยาหรือบุตร ยังต้องมารับผลกระทบทางจิตใจมากขึ้น หากชุมชนหรือบุคคลรอบข้างรังเกียจ ไม่ยอมรับ ดังนั้น เมื่อสัมภาษณ์กรณีศึกษาถึงความต้องการตอบสนองในด้านต่างๆ จึงสามารถสรุปโดยรวมได้ดังนี้

1. ความต้องการด้านอารมณ์และจิตใจ พบว่า กรณีศึกษาต้องการกำลังใจ ความรักความเข้าใจ เพื่อเป็นพลังในการต่อสู้กับโรคร้าย ต้องการให้คนรอบข้างปฏิบัติกับตนเหมือนคนปกติทั่วไป ไม่แสดงการรังเกียจ ต้องการที่ปรึกษา รับฟังปัญหาเมื่อมีความไม่สบายใจหรือประสบกับปัญหา

2. ความต้องการด้านร่างกาย ต้องการให้มีผู้ดูแลใกล้ชิดเมื่อไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ต้องการให้ตนเองมีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีอาการของโรค รับประทานอาหารได้ ไม่ผอม นอนหลับได้ ไม่เป็นภาระของบุคคลอื่น ต้องการความรู้ในการดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะวิธีการดูแลสุขภาพการแพทย์ทางเลือก เช่น การรักษาด้วยสมุนไพร การฝึกสมาธิ โภชนบำบัด การออกกำลังกาย เป็นต้น ส่วนด้านการมีเพศสัมพันธ์นั้น เนื่องจากเริ่มมีอาการ จึงมีความต้องการด้านนี้ลดลง และคู่สมรสเข้าใจ หลายรายจึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้นัก

3. ความต้องการด้านเศรษฐกิจ ในรายที่ยังมีอาการไม่มาก ต้องการทุนประกอบอาชีพ และประกอบอาชีพจนกว่าจะทำไม่ได้ เพื่อให้มีรายได้มาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากส่วนใหญ่ กรณีศึกษาจะเป็นหัวหน้าครอบครัว มีภาระรับผิดชอบหลายอย่างที่ต้องดูแล ในรายที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้จึงมีความต้องการช่วยเหลือด้านเงินทุน/การสงเคราะห์ และต้องการทุนการศึกษาบุตรในรายที่มีบุตรกำลังอยู่ในวัยเรียน

4. ความต้องการด้านสังคม กรณีศึกษาต้องการอยู่ในสังคมเหมือนกับบุคคลทั่วไป ให้สังคมยอมรับ ต้องการร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น งานบุญ งานวัด เทศกาลสำคัญต่างๆ ในชุมชน ต้องการพบปะพูดคุยกับผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน บางรายต้องการให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือคนในชุมชน ไปเยี่ยมเยียน พูดคุยที่บ้านเหรือกับการเจ็บป่วยทั่วไป และท้ายสุดต้องการกลับไปอยู่กับครอบครัว ญาติพี่น้องในภูมิลำเนาของตน ไม่ต้องการให้ชุมชนแบ่งแยกตนเองไปอยู่ที่ใดที่หนึ่งโดยเฉพาะ

5. ความต้องการด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ต้องการทราบแหล่งให้การช่วยเหลือ/สงเคราะห์ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ต้องการทราบถึงวิธีปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในการดูแลสุขภาพ วิธีปฏิบัติในการอยู่ร่วมกับคนอื่น แหล่งที่ให้การรักษา ข่าวสารความก้าวหน้าของวัคซีนและยาในการรักษาโรค ต้องการทราบประเภทอาหารที่สามารถรับประทานได้ หรืออาหารที่ควรหลีกเลี่ยง เนื่องจากมีอาหารหลายอย่างที่ผู้ติดเชื้อมีประสบการณ์ว่า รับประทานแล้วมีอาการแพ้

จากผลการศึกษา จะเห็นว่า กรณีศึกษาต่างก็ได้รับผลกระทบต่อทั้งตนเองและครอบครัว ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและเศรษฐกิจ เป็นอย่างมาก และมีความต้องการที่จะได้รับการตอบสนองจากบุคคลรอบข้างอย่างมากมาย ดังนั้น จึงจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือคนในชุมชนจะต้องร่วมมือกันช่วยเหลือ อาจโดยจัดกิจกรรม เช่น จัดบริการส่งเสริมการดูแลสุขภาพให้ความรู้แก่ผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์และครอบครัวมีความรู้อย่างถูกต้องในการดูแลสุขภาพ รณรงค์ให้คนในชุมชน/สังคมมีความรู้โดยเน้นเรื่องการอยู่ร่วมกันกับผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ เป็นต้น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข